

Martientje

In Nieuwdorp kwam een klein Joods meisje onderduiken. Zij werd niet ontdekt. Door de strenge Duitse maatregelen waren veel Joden gevangengenomen en naar concentratiekampen afgevoerd. Niet elk Joods gezin werd opgepakt of meldde zich aan. Velen kregen een onderduikadres of werden gewoon opgenomen in een Nederlands gezin en kregen een andere identiteit. Een compleet gezin onderdak bieden was moeilijk. Voor jonge kinderen gaf dit meestal geen problemen omdat ze eenvoudig in een gezin konden worden opgenomen. Dit laatste gold voor Martientje Cohen. Een Joods meisje geboren in 1938, net voor het uitbreken van de oorlog. Het gezin Cohen uit Middelburg had een dochtertje Martientje. De moeder was niet van Joodse afkomst. Het gezin stond echter wel als Joden geregistreerd en ondervonden al snel de anti-Joodse houding van de Duitsers. Dr. E. Cohen, die les gaf aan het Stedelijk Gymnasium te Middelburg, kreeg als gevolg van de Duitse maatregelen ontslag en hem werd op 2 december 1940 de toegang tot de school ontzegd. Hij had overigens begin mei 1940 met zijn vrouw en dochter een vergeefse poging gedaan per fiets naar Frankrijk te vluchten.

Kees Bierens, woonachtig in Nieuwdorp, was leerling van het gymnasium en trok zich het lot van de familie Cohen aan. Op verzoek van zijn vader ging hij spontaan hulp aanbieden en belde op een dag tussen de middag aan bij het huis in Park de Griffioen in Middelburg: "Meneer Cohen deed zelf open, keek eerst verrast op, vertrok zijn gezicht tussen glimlachen en lachen in, zoals hij dat alleen kon. Hij bleek toch wel ingenomen te zijn. Ik moest mijn ouders bedanken, maar directe hulp was nu niet nodig."

Later bleek de hulp wel nodig, toen de heer Cohen in Groningen ging werken aan een Joods Lyceum en ook in Groningen de situatie voor de Joden steeds nijpender werd. Dat Lyceum werd nl. ook opgeheven. In februari 1942 waren ze uit Middelburg vertrokken. Via de conrector van het Stedelijk Gymnasium, de heer Fortgens, werd weer contact gelegd met Kees Bierens. Korte tijd later bracht de moeder van Martientje haar dochter met haar teddybeer Marleentje naar Zeeland naar de familie Bierens.

Martientje groeide op op de boerderij van Bierens in de Zuid-Kraaijertpolder. Kees Bierens: " De weekjes zijn jaartjes geworden. Ze voelde zich al gauw goed bij ons thuis. Tegen vader en moeder zei ze oom en tante. Haar grote vriendin werd Jannetje (de Jonge), de meid. Ze hield van dieren, kreeg een geitje, wist schuwe katjes te temmen en liep zich buiten adem achter een hond aan die bang was voor luchtafweergeschut. (...) Hoewel sommige mensen van haar aanwezigheid op de hoogte waren, hebben zich nooit moeilijkheden voorgedaan."

Eén keer is Martientje nog in Groningen geweest bij haar ouders met de moeder en schoonzuster van Bierens. Daar hebben haar vader en moeder toen afscheid genomen van hun dochter. Wanneer haar ouders de oorlog niet zouden overleven, mocht Martientje bij de familie Bierens blijven. Martientje ging na de bevrijding, toen ze bijna zeven was naar school in Nieuwdorp, waar ze elke dag met de andere kinderen naar toe liep. In de loop van 1941 werd de situatie voor de familie Cohen in Groningen gevaarlijk. Ze hebben de oorlog echter overleefd. De vader van Kees Bierens heeft de verzetsman Marinus de Groot uit Goes ingeschakeld, maar diens bemiddeling is hem nooit duidelijk geworden. Het contact tussen de familie Bierens en de familie Cohen werd verbroken. Met dank aan het verzet in Groningen, die hen een vals persoonsbewijs had bezorgd, kwamen ze terecht in Schoorl (provincie Noord-Holland). Enig nieuws kwam pas na de bevrijding, toen de ouders half mei 1945 plotseling op de boerderij in Zuid-Beveland aankwamen. Ze hadden een lange reis afgelegd met de fiets. Het was hen namelijk gelukt de provincie Noord-Holland te verlaten, ondanks dat het een voorlopig afgesloten gebied was kort na de bevrijding. Tot ieders opluchting werd het gezin eindelijk herenigd. Voor de families was de bevrijding toen pas compleet.

Bron: Slagveld Sloedam